
Esipuhe

Ihminen on aina etsinyt polkua, joka auttaisi häntä ymmärtämään itseään syvemmin. Jokainen kulttuuri on piirtänyt oman tarinansa: laulun, rukouksen, geometrian, myytin tai hiljaisen rituaalin. Näissä kaikissa on ollut yksi yhteinen viesti: *sisäinen maailma on järjestystä etsivä valo.*

"*Sisältäni portin löysin*" – nämä Pekka Strengin upean laulun sanat vuodelta 1970 kantavat matkaa, jonka jokainen ihminen joskus kohtaa. Kappale on varhainen inspiroiva johtotähti omalla henkisellä polullani. Strengin laulun portti ei ole vain ovi, ei pelkkä symboli, vaan kutsu sisään – omaan itseemme, hiljaisuuteen, ymmärrykseen ja läsnäoloon. Se on hetki, jolloin maailman melu hiljenee, ja sydämen ääni alkaa kuulua selkeämmin.

Kirjani on modernia jatkoa yleismaailmalliselle ymmärrykselle henkisen kehityksen polusta, korkeammasta reitistä ihmiskunnan agendalla. Kirja syntyi ajatuksesta, että myös oman aikamme etsijä tarvitsee kartan, ei dogmeja eikä hierarkioita, vaan selkeän, lempeän ja toimivan reitin oman tietoisuuden syventämiseen.

Tämän kirjan ydin on yksinkertainen, mutta samalla ikivanha: ihminen muuttuu kulkemalla porttien kautta, ei ohittamalla niitä. Portti on aina kynnyks kahden maailman välillä. Japanilaisessa perinteessä torii-portti ei ole vain merkki – se on kutsu valmistautua. Intialaisessa temppeleissä ennen sisään astumista puhdistaudutaan. Eurooppalaisessa kirkossa hiljennytään. Suomalaisessa saunassa kynnyksen ylitys merkitsee siirtymää arjesta toiseen todellisuuteen.

Sielun yhdeksän porttia voidaankin nähdä osana suurempaa universaalia tarinaa ihmisen kehityksestä halki aikakausien. Kaikissa kulttuureissa on kerrottu tarinoita ovista, porteista ja rajoista, joiden yli tai kautta kulkeminen muuttaa kulkijaa. Antiikin mysteereissä niitä kutsuttiin vihkimyksiksi, keskiajan hengellisessä perinteessä sielun teiksi, shamanismissa maailman kerroksiksi, ja nykyajassa moni etsijä tunnistaa ne sisäisinä siirtyminä – hetkinä, jolloin jokin vanha putoaa pois ja uusi alkaa. Matka kulkee mysteereistä moderniin henkisyteen ja nykyihmisen henkisiin tarpeisiin, elämän selkäyttimeen.

Matka tiedosta viisauteen – vihkimyksen algoritmi

Vihkimyspolku ei ole tiedon keräämistä,
vaan sen elämistä todeksi.

Jokainen ymmärretty periaate kutsuu käytäntöön.

Jokainen käytäntö paljastaa varjon,
ja jokainen läpikäyty varjo kirkastaa ymmärrystä.

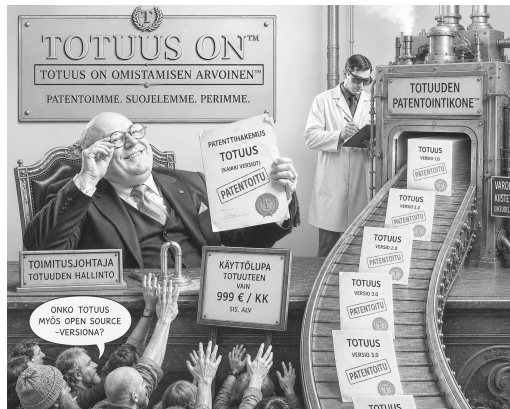
Näin tieto ei jää ajatukseksi – vaan muuntuu viisaudeksi, joka
näkyvätavassa olla maailmassa.

Tämän päivän vihitty seisoo juurevasti keskellä maailmaa ja toimii yhteiskunnassa, tuo valoa ja tietoisuutta rakenteisiin sekä yhdistää hengen ja arjen. Tämä on vihkimyspolun seuraava vaihe ihmiskunnalle. Vihkimyspolku ei ole kadonnut, se on vain konkretisoitunut ja näyttää vähemmän pyhältä. Mutta jokainen, joka on kulkenut pimeyden kautta kirkastuneempaan elämään, on astunut samaa ikaikaista tietä. Ja se tie jatkuu aina siellä, missä ihminen uskaltaa muuttua.

Kirjan yhdeksän porttia eivät muodosta oppijärjestelmää, vaan ovat kuin sisäisen evoluution kartta tai tietoisuuden anatomia. Ne eivät kuvaa tietä, jota kaikkien tulisi kulkea samalla tavalla. Ne tarjoavat muodot, joista lukija voi tunnistaa oman matkansa. Portit ovat olennainen osa vihkimyspolkua, eivät sen alaviitteitä tai reunahuomautuksia.

Jokainen portti sisältää kutsun, haasteen, oivalluksen ja uuden tasapainon. Ne kuvaavat kohtia, joissa ihminen kohtaa itsensä kaikkein rehellisimmin. Ne muodostavat fraktaalien: opit palaavat, syvenevät ja laajenevat. Polku ei ole suora viiva vaan elävä kehä ja myös spiraali, henkisen evoluution ikaikainen vertauskuva, askelsarja henkisellä vihkimyspolulla.

Tämän teoksen ei ole tarkoitus antaa lopullisia vastauksia ja patentoituja totuuksia – totuutta kun ei voida patentoida. Lisäksi tämän päivän totuudet ovat usein huomisen puolitotuksia. Kyseessä on kirja, joka tarjoaa rakenteen, jonka sisällä

lukija voi kuulla oman äänensä. Sen vuoksi jokainen portti sisältää myös harjoituksen – pienen algoritmin, joka auttaa viemään oivalluksen arkeen.

Henkinen kasvu ei tapahdu irrallaan kehosta. Se tapahtuu siinä, miten katsomme, kuuntelemme ja toimimme. Se tapahtuu juuri tänään ja tässä. Nykyinen vihkimystaival kuljetaan jokapäiväisessä elämässä: ihmissuhteiden kautta; työn merkityksen kriiseissä; kehon ja mielen rajoilla ja luopumisen hetkissä. Henkisen polun kulkija yhdistää hengen ja arjen.

Portit avautuvat, sulkeutuvat, syvenevät ja palaavat, aivan kuten ihmisen elämä itse. Usein niiden läpi kuljetaan monta kertaa ja jokaisella kierroksella entistä viisaampana. Kaikki portit kaikkialla maailmassa osoittavat samaan suuntaan: sisäänpäin. Kaikki kulttuurit rakentavat portteja, mutta lopulta ihminen kulkee aina saman matkan – itsensä läpi, kohti sitä, mikä on aina ollut hänessä läsnä.

Toiveenani on auttaa sinua:

- tunnistamaan, millä portilla olet
- ymmärtämään, mitä elämä suurpiirteisesti opettaa juuri nyt
- kalibroimaan uudelleen omat uskomusjärjestelmäsi
- löytämään harjoituksia, jotka avaavat tien seuraavaan vaiheeseen
- ja ennen kaikkea, näkemään oman matkasi arvon ja tarkoituksen.

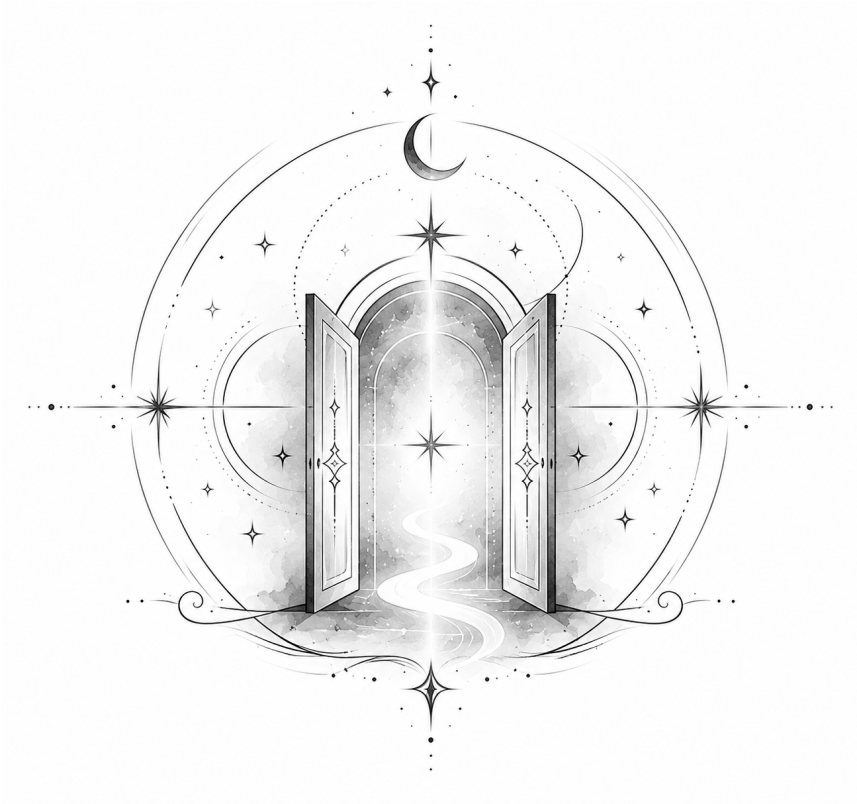
Jos kuljet näiden porttien läpi mahdollisimman todenmukaisesti, löydät vähitellen yhä kirkkaamman yhteyden siihen, kuka olet ollut aina: sisäisen olentosi valoon.

Sielun yhdeksän porttia ei vaadi uskomista. Se kutsuu tunnistamaan. Jokainen portti on jo olemassa lukijassa. Tämä kirja ei avaa niitä – se ainoastaan valaisee, missä ne sijaitsevat. Sielun

yhdeksän porttia voidaan nähdä sisäisenä temppelinä. Porttien kokonaisuus ei ole paikka, johon saavutaan yhdellä askeleella, vaan järjestys, jonka läpi kuljetaan. Temppeli on sielun porttien ulkoinen muoto – ja sielun portit ovat temppelin sisäinen rakenne.

Toivon, että kirjani toimii sinulle kulkuneuvona: karttana, peilinä ja hiljaisena seuralaisena. Toivon myös, että sen kieli saa sinussa liikkeelle jotain: ehkä muiston, ehkä rohkeuden, ehkä uudenlaisen totuuden tunteen. Ja ennen kaikkea – toivon, että se vahvistaa sisäistä valoa, joka on ollut sinussa aina. Kun ihminen kantaa valoa käsissään ja sydämessään, hänen elämänsä itsessään muuttuu portiksi muille. Hän ei opeta sanoilla, vaan olemisellaan.

Tervetuloa yhdeksän portin polulle. Se on vanha kuin ihmisen sydän ja silti täysin uusi aina, kun joku alkaa kulkea sitä pitkin. Tervetuloa kotiin – itseesi.

LUKU I – Porttien universaalia symboliikkaa

Portti (lat. *porta*, kreik. *pylē*, hepr. *sha'ar*) on yksi ihmiskunnan vanhimmista ja laaja-alaisimmista symboleista. Antropologien mukaan porttimetafora esiintyy hyvin monissa tunnetuissa kulttuureissa, erityisesti niiden rituaaleissa, myyteissä, kansanrunoudessa, taiteessa ja uskonnollisissa rakenteissa (Campbell 1949, Eliade 1958). Portin idea liittyy rajaan, kulkuun ja muutokseen – elementteihin, joita ilman yksikään yhteiskunta tai yksilö ei voi hahmottaa paikkaansa maailmassa.

Portti on konkreettinen – oviaukko kahden tilan välillä – mutta samalla syvästi vertauskuvallinen: sisäisen muutoksen raja, tervehtymisen ja eheytyksen kynnyks, tietoisuuden siirtymän merkki. Se on sosiokulttuurinen koodi, psykologinen kynnyks ja metafyyminen rakenne. Portti on merkki, joka erottaa ja yhdis-

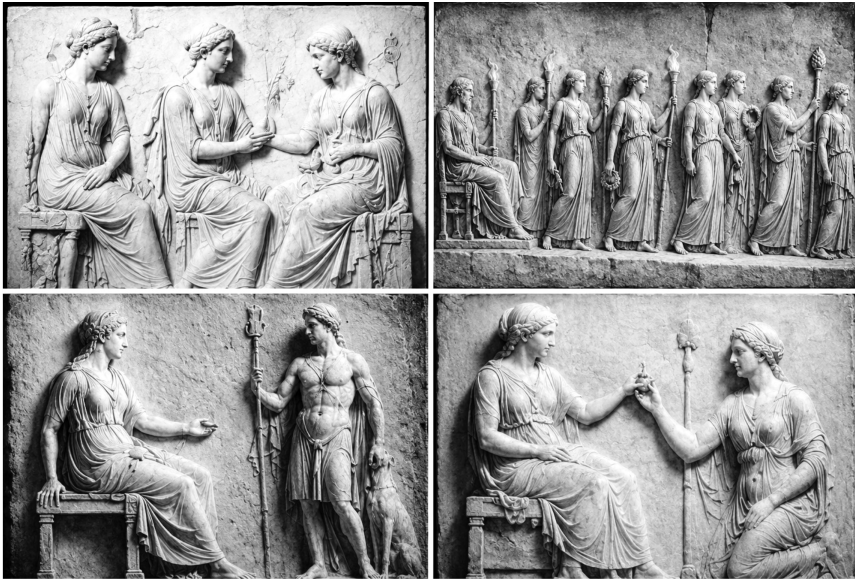
tää, suojaa ja paljastaa. Siksi se on yhtä aikaa sekä matemaattisen tarkka että myyttisesti avara symboli. Portti on paikka, jossa vanha jää taakse ja uusi alkaa. Se on raja ja mahdollisuus, este ja kutsu, koetus ja siunaus. Siksi portit toistuvat lähes kaikissa kulttuureissa, uskonnoissa, filosofioissa ja taiteissa: ne merkitsevät siirtymää.

Platonille ”portti” oli metafora ideamaailman ja totuuden tasojen välillä kulkemiselle. Tunnetussa luolavertauksessa astuminen ulos pimeydestä oli nimenomaan portin läpi kulku. Platonin luolavertaus (*Valtio VII*) on antiikin filosofian suurimpia visioita. Se jäsentää portin tietoisuuden evolutiivisena käännekohtana: luolan suuaukko toimii porttina varjotodellisuudesta kohti ideamaailman valoa.

Platonin ajattelussa portti on sekä epistemologinen¹ että ontologinen kynnys. ”Luolan suuaukko” on portti kohti todellista tietoa. Platonin luolavertaus voidaan tulkita vihkimyspolkuna. Hänen ideaopissaan hyvän idean näkeminen viittaa valaistumiseen, ja filosofi eli viisauden rakastaja on vihitty, joka palaa palvelemaan yhteisöä. Hän ei jää valoon yksin, vaan palaa luolaan auttamaan muita näkemään. Tässä prosessissa kuljetaan mysteeristä filosofian kautta sisäiselle tielle, vihkimyspolulle. Tämä liike on nähtävissä monissa perinteissä: ensin pimeä yö, sitten aamuvalo, ensin mysteeri, sitten ymmärrys, ensin kysymys, sitten hiljaisuus. Se, mikä ensin tuntuu pimeältä mysteeriltä, paljastuu lopulta valoksi, joka on aina ollut läsnä.

¹ epistemologinen eli tieto-opillinen; ontologinen eli todellisuuden luonnetta koskeva.

Eleusiin mysteerit samannimisessä kreikkalaisessa kaupungissa kuvasivat portin ylitystä tietämättömydestä oivallukseen. ”Se, joka on nähnyt mysteerit, ei pelkää kuolemaa. Se, joka on käynyt alhaalla, ei enää pelkää pimeää.” Eleusiin mysteerit olivat koko antiikin kreikkalaisen maailman kuuluisin uskonnollinen juhla, ja niitä pidettiin merkittävimpinä kaikista antiikin ajan mysteerikulteista. Niitä vietettiin lähes tuhannen vuoden ajan, ja lopulta ne keräsivät paljon osanottajia koko antiikin maailmasta.

1) v.y: Demeter, Persefone ja Triptolemos. 2) o.y: Ninnionin laulu - Eleusiin viikimyskulkue. 3) v.a: Persefonen laskeutuminen Hadekseen. 4) o.a: Paluu ja jälleensyntymä.

Kreikkalaisille portti oli paikka, jossa ihminen kohtasi kohtalonsa: Hadeksen portit merkitsivät siirtymää näkyvän ja näkymättömän välillä, Delphi eli maailman napana pidetty Delfoi oli portti mysteereihin, jumalalliseen tietoon. Orfeuksen myytti

käyttää porttia kohtalon ja rakkauden rajana. Platon, Pythagoras ja mysteeriuskonnolliset traditiot kuvasivat porttia tiedon ja ymmärryksen rajana: siirtymänä mielipiteestä ja luulosta (*dóxa*) perusteltuun, varmaan tietoon (*epistēmē*) ja viisauteen (*sophía*) filosofassa ja uskonnossa. Mysteerikouluissa tieto ei ollut avointa kaikille; se avautui asteittain, portti portilta.

Varhaisissa kulttuureissa portit ymmärrettiin kirjaimellisesti pyhinä rajapintoina. Kalevalainen maailma on täynnä siirtymiä: matka Tuonelaan, Pohjolan koetukset, Sammon taonta, paluu ja muodonmuutos. Nämä eivät ole vain tapahtumia – ne ovat portteja.

Kalevalan loitsupolku on kuva portista porttiin kulkemisesta: tietäjä “avasi sanojen portit” päästäkseen syvempään näkyyn. Ovi tai rako kahden todellisuuden välillä on vanha suomalainen symboli. Esimerkiksi Tuonelan virran ylitys on portti kuoleman rajan takaisiin maisemiin. Sen symboliikka vastaa monia muihin kulttuureihin kuuluvia psykopompisia rajarakenteita (psykopompos-termi viittaa olentoon tai jumaluuteen, joka opastaa sieluja kuoleman jälkeen). Hyvinä esimerkkeinä tästä ovat Hermes, ”jumalten sanansaattaja”, joka saattaa sieluja tuonpuoleiseen, ja manalan lautturi Kharon, joka kuljettaa sielut Styx-joen yli.

Itse sanakin “portti” on etymologisesti sukua kulkupaikkaa ja väylää merkitseville germaanisille juurille. Suomalaisessa kansanperinteessä portit liittyivät rajapisteisiin: saunaan, metsään, karjanporteille, pihapiiriin. Näitä ei ylitetty ilman tunnustusta, rukousta tai siunausta.

Antiikin mysteerit ja sielun yhdeksän porttia		
Portti	Teema / symboli	Antiikin mysteerien tarkempi sisältö
1. Herääminen	Uuden alun tietoisuus	Alkuinitiaatio: oppilas kutsutaan mysteerikouluun. Symbolinen kuolema vanhalle itselle ja herääminen kutsuun. Eleusiin mysteereissä esimerkiksi kuljetaan temppelin läpi pimeästä valoon.
2. Rehellisyyden peili	Varjojen kohtaaminen	Puhdistautuminen / katharsis: rituaalit kuten kylvyt, paastot tai seremoniallinen puhdistautuminen, paljastavat oppilaan heikkoudet ja egoiset esteet. Oppilas kohtaa oman varjonsa ennen syvempiä mysteereitä.
3. Rohkeuden kipinä	Ensimmäinen askel pelon voittamiseen	Varhaisvaiheen koettelemukset: oppilas kohtaa salaisuuksia, pelkoja ja mysteerien rajoja. Esim. Eleusiin pimeä temppeli symboloi astumista tuntemattomaan ja luottamista johdatukseen.
4. Varjon sovitus	Konfliktien ja vaikeuksien käsittely	Kuoleman ja uudelleensyntymisen rituaalit: oppilas käy läpi symbolisen kuoleman – egon tai vanhojen tapojen kuoleman. Orfiset mysteerit korostivat puhdistumista ja sielun valmistamista ylösnousemukseen.
5. Sydämen sammumaton lähde	Sisäinen intohimo ja rakkaus	Ekstaattiset rituaalit ja ylistys: Dionysoksen mysteerit käyttivät tanssia, musiikkia ja ekstaasia, jotka avaavat sydämen energian ja yhteyden jumalalliseen rakkauteen.
6. Sielun näköala	Perspektiivin laajentaminen	Näkijän rooli / visiokokemus: oppilas näkee mysteerin syvemmän merkityksen ja maailman todellisen järjestyksen. Tämä voi olla symbolinen ”näkeminen” jumalallisesta maailmasta tai elämän kokonaisuudesta.

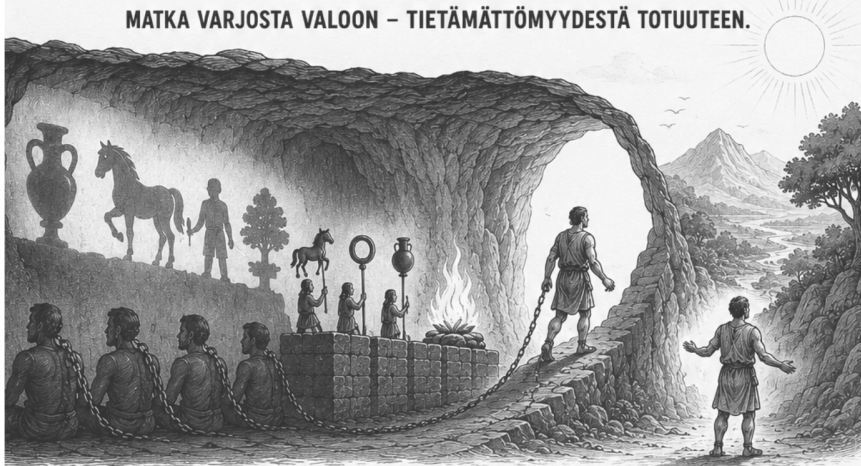
7. Viisauden rakenne	Oppiminen ja soveltaminen	Salaisuuksien opettaminen: oppilas saa ohjeita, symboleja ja opetuksia, joita sovelletaan elämässä ja rituaaleissa. Tämä vaihe liittyy viisauden jäsentämiseen ja sisäistämiseen.
8. Ykseyden silta	Integraatio, yhteys itseen ja muihin	Jumalallinen yhdistyminen: oppilas kokee transsendenttisen yhteyden jumaluuteen ja kaikkeen luomakuntaan. Orfiset ja Eleusiin rituaalit kuvasivat tätä "henkisen ykseyden" tilaa.
9. Luomisen rukous	Luominen, lahjan antaminen	Paluu ja lahjananto: mysteerioppilas palaa yhteisöön ja tuo mukanaan viisautta, inspiraatiota ja voimakkaan esimerkin. Oppilas toimii valon välittäjänä ja yhteisön rakentajana.

Varhaisissa kulttuureissa portti oli ennen kaikkea raja maailmojen välillä. Siperian, Amerikan ja Australian shamanistisissa perinteissä portin ylitti vain shamaani, kun hän siirtyi henkimaailmaan parantamaan, hakemaan tietoa tai palauttamaan tasapainoa. Portti saattoi olla puun juurella avautuva kätketty kulkuaukko, vuoren rako, josta kuljettiin henkimaailmaan tai kosminen akseli (*axis mundi*), jota pitkin noustiin kolmiportaisessa maailmassa. Rumpumatka, transsi tai rituaali avasi kulun henkien, esi-isien ja luonnonvoimien todellisuuteen. Portti ei sijainnut vain ulkopuolella, vaan ihmisen tietoisuudessa.

Useissa alkuperäiskansojen traditioissa ja shamanismissa ihmisen henkinen matka, maailmankaikkeuden luominen tai rituaali on jäsennetty yhdeksänvaiheisiin rakenteisiin, esimerkiksi: Herääminen → varjon kohtaaminen → voimaeläimen löytäminen → yhteys esivanhempiin → ykseyden kokemus → lahjananto yhteisölle.

Symbolisesti nämä portit olivat muuntumisen paikkoja, joihin liittyi sekä voima että vaara – ilman sisäistä valmistautumista

Platonin luolavertaus (Valtio VII)

MATKA VARJOSTA VALOON – TIETÄMÄTTÖMYYDESTÄ TOTUUTEEN.

1

LUOLAN
SYVYYS

2

VARJOJEN
LÄHDE

3

IRTAUTUMINEN

4

TOTUUDEN
MAAILMA

5

PALUU
LUOLAAN

MITÄ VERTAUS OPETTAA?

KYSEENALAISTA
NÄKEMÄSI.

ETSI TIETOA JA
YMMÄRRYSTÄ.

KASVU TAPAHTUU
MUKAVUUSALUEEN
ULKOPUOLELLA.

JAA TIETOSI JA OLE
MUIDEN PALVELIJA.

“ KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ EI OLE TÄYTTÄÄ ASTIAA,
VAAN SYTYTTÄÄ TULI. ”

– PLATON

USKALLA KATSOA. USKALLA YMMÄRTÄÄ. USKALLA OLLA VIISAS.
MATKA VALOON ON MAHDOLLINEN.

porttia ei voinut ylittää. Voimmekin löytää yhteisiä piirteitä näissä yhdeksänpohjaisissa järjestelmissä:

1. **Matka sisäänpäin ja ulospäin:** ensin henkilökohtainen heittäminen ja sisäinen työ, sitten yhteyden löytäminen ja lahjan antaminen maailmalle.
2. **Varjon ja haasteiden kohtaaminen:** lähes jokaisessa järjestelmässä keskeisimmät vaiheet käsittelevät sisäisiä konflikteja, pelkoja ja puutteita.
3. **Viisauden ja ykseyden saavuttaminen:** portin loppuvaiheet liittyvät integreettiin, viisauteen ja henkiseen ykseyteen.
4. **Universaalisuus:** samankaltainen kehityskaava toistuu eri kulttuureissa – Jungin arkkityypeissä, Campbellin Sankarin matkassa ja Sielun yhdeksän portin mallissa.

Henkinen kasvu ei ole sattumanvarainen prosessi. Se on sisäisesti jäsentävä kulku, eräänlainen ihmismielen ja sydämen oma algoritmi. Se tekee näkyväksi polun, jonka kautta tietoisuus avartuu, tunteet selkenevät ja kokemus elämästä syvenee. Tämä algoritmi toistuu eri kulttuureissa, eri aikakausina ja eri elämäntilanteissa muodossa tai toisessa.

Jokainen portti on sekä haaste että lahja, sekä psykologinen että henkinen vaihe ihmisen pyhiinvaelluspolulla. Kukin portti on sekä arjen konkreettinen askel että ikivanhan viisausperinteen kaiku. Portit eivät ole vain lineaarisia. Vihkimysprosessissa niiden läpikäyntiä voidaan kuvata kolmena toisiinsa kietoutuvana liikkeenä: lineaarisena, vertikaalisena ja spiraalisena.

Tarkastellaan tätä hieman lähemmin. Lineaarinen liike on se, jonka tunnistamme helpoimmin. Se on matka portilta toiselle eli vaihe vaiheelta etenevä polku. Elämässä tämä näyttäytyy ajallisena jatkumona: ennen ja jälkeen, alku ja päämäärä. Lineaari-

suus antaa kokemukselle suunnan ja merkityksen. Se kertoo meille, että olemme matkalla.

Vertikaalinen liike tuo mukaan syvyyden ja korkeuden. Jokainen portti ei ole vain uusi askel, vaan uusi taso. Sama elämä, mutta eri näkökulmasta. Ihminen ei vain opi lisää – hän alkaa nähdä toisin. Tämä on tietoisuuden laajenemista ja syvenemistä samanaikaisesti.

Spiraalinen liike yhdistää nämä kaksi. Palaamme samoihin teemoihin, mutta emme enää samasta kohdasta. Vanha kokemus avautuu uudella tavalla, ja aiemmin ymmärtämätön saa merkityksen. Spiraali on kehityksen muoto ja evoluution ikiaikainen, universaali symboli: se ei kierrä paikallaan, vaan nousee.

Tämä kolmiulotteinen liike selittää, miksi vihkimys tuntuu usein sekä tutulta että täysin uudelta. Kohtaamme samoja kysymyksiä, mutta emme enää samana ihmisenä. Kun lineaarinen eteneminen, vertikaalinen tasonmuutos ja spiraalinen syventyminen tapahtuvat yhdessä, kokemus saa rakenteen, tietoisuus kokee laajenemisen ja ymmärrys integroituu pysyväksi osaksi itseä.

Hyvä historiallinen esimerkki tästä löytyy Irlannista varsin läheltä Dublinia sijaitsevista Newgrangen käytävähaudan kivikaiveruksista, erityisesti sen spiraaleista ja kolmoisspiraaleista.

Newgrangen kolmoisspiraalit eli triskelet.

leista (triskeleistä). Ne ovat yksi Euroopan vanhimmista symboleista (n. 3200 eaa.). Ne voidaan tulkita monella tasolla, esimerkiksi elämä – kuolema – uudestisyntyminen, keho – mieli – henki ja mennyt – nykyinen – tuleva. Kirjani tematiikan puitteissa kolmoisspiraali hahmottuu myös portin, sen läpi kulkemisen ja sitä seuraavan muutoksen kolminaisuutena.

Henkinen evoluutio noudattaa kaavaa – pehmeää mutta johdonmukaista algoritmia, joka avautuu kerros kerrokselta. Tätä algoritmia voi oppia lukemaan, kuten voi oppia lukemaan tuulta tai veden pinnan liikettä. Ja kun sen ymmärtää, elämä alkaa vähitellen puhua selkeämpää kieltä. Portti toistuu kaikkialla, koska se kuvaa jotakin perustavaa. Portti on

- muutoksen metafora,
- tajunnantilan vaihtumisen hetki,
- rohkeuden kokeilu,
- vanhan jättämisen ja uuden aloittamisen kohta,
- viisauden ja vastuun kynnyks,
- sisäisen totuuden esiin tuleminen.

Monissa suurissa henkisissä perinteissä portin läpi kuljetaan vain, kun jokin sisäinen ehto täyttyy: nöyryys, rohkeus, totuuden etsintä, myötätunto, sisäinen kirkkaus tai rakkaus. Portti on aina ansaittu – ei ulkoisten ehtojen vaan sisäisen kypsymisen kautta.

Portin symboliikka on niin rikas ja laaja siksi, että se koskettaa kaikkia elämän kerroksia: henkistä, kulttuurista, filosofista, psykologista, arkkitehtonista, mytologista ja eksistentiaalista. Se on universaali kieli, jolla ihminen kuvaa omaa muutostaan.

Kun puhumme sielun yhdeksästä portista, astumme samaan ikaikaiseen kuvastoon, mutta tulkitsemme sitä modernin henkisen kehityksen valossa. Portti ei ole enää pelkästään tempppelin kivinen sisäänkäynti tai myyttinen raja. Se on sisäinen prosessi,

ihmisen oma evoluutiokoodi, kutsu kasvuun ja syvempään todellisuuteen. Portit eivät ole mysterejä kaukana elämästä, vaan jokapäiväisiä mahdollisuuksia kasvaa henkisesti ja soveltaa oppimaansa maailmassa. **Se, mitä etsit, ei ole kaukana vaan syvemmällä.**

Portti henkisen kehityksen traditioissa – matka sisäiseen todellisuuteen

Initiaatio eli vihkimys on yksi ihmiskunnan vanhimmista ja syvimmistä kokemusrakenteista. Sana initiaatio tulee latinasta: *initium* on alku, alkuhetki, sisäänkäynti. Verbi *initiare* tarkoittaa puolestaan aloittamista, alulle panemista, vihkimistä johonkin, mutta myös ottamista mukaan yhteisöön, jolloin vihitystä tulee osallinen jostakin itseään suuremmasta. Näin initiaatio tarkoittaa kirjaimellisesti alkuun saattamista tai sisään johdattamista. Se on jossain mielessä universaali muutoskaava, astuminen sisään uuteen todellisuuteen. Historiallisesti se liittyy moniin pyhinä pidettyihin paikkoihin eri puolilla planeettaa.

Hyvänä esimerkkinä tässä voisivat olla kelttiläisen kulttuurin pyhät paikat, kuten Stonehenge, Avebury, Glastonbury Tor ja Lindisfarne Englannissa, Isle of Skye Skotlannin Hebrideillä ja Newgrange Irlannissa. Monien tutkijoiden, arkeologien ja esoteeristen traditioiden mukaan nämä paikat toimivat druidipolun kulkuväylinä ja vihkimyksellisinä ympäristöinä eli tiloina, joissa ihminen kävi läpi muutoksen, siirtymän tai syvenemisen.

Stonehenge on yhdistetty kosmiseen vihkimykseen, Aveburyn suuri kivikehä keholliseen vihkimykseen, kelttiläisen mytologian sydän, spiraalia muistuttava Glastonbury Tor sydämen vihkimykseen, Avaloniin ja Graalin myyttiin, Lindisfarne kristilliseen, mutta kelttiläisvaikutteiseen rukouksen ja hiljaisuuden paikkaan,

Isle of Skye elävään kelttiläiseen maisemaan ja Newgrange esikelttiläiseen perinteeseen. Näissä pyhissä paikoissa toimitetaan edelleen rituaaleja, kuten Stonehengen kesäpäivänseisauksen aikaan tapahtuvat modernien druidien ja muiden uuspakanoiden kokoontumiset. Näin menneisyys elää nykyhetkessä ja nykyhetki ammentaa menneisyydestä.

Vihkimys ei kuulu ainoastaan uskontoihin, myytteihin tai henkisiin perinteisiin – se on myös osa jokaisen ihmisen sisäistä kasvua. Initiaatio ei siis ole vain harvojen kokemus. Se voi tapahtua kenelle tahansa, missä tahansa elämänvaiheessa. Se voi olla kriisi, menetys, oivallus tai hiljainen sisäinen siirtymä. Mutta sen ytimessä on aina sama kutsu: luopua siitä, mikä ei enää ole totta, ja astua kohti sitä, mikä on.

*On hetkiä, jolloin elämä ei enää kysy lupaa.
Se pysäyttää, ravistelee ja riisuu kaiken tutun.
Se, mikä ennen oli varmaa, murenee –
ja tilalle syntyy jotain hiljaista, mutta totta.*

Kun tarkastelemme suuria käännekohtia eri kulttuureissa, huomaamme hämmästyttävän samanlaisen rakenteen. Initiaation algoritmi voidaan hahmottaa seuraavasti:

1. Varmuus – elämä rakentuu tuttujen rakenteiden varaan
2. Ristiriita – jokin alkaa horjuttaa tätä varmuutta
3. Romahdus – vanha rakenne ei enää kannaa
4. Väli-tila – tyhjiys, epävarmuus, "sokeus"
5. Oivallus – uusi näkemys tai kokemus syntyy
6. Uusi suunta – elämä järjestyy uudella tavalla.

Lähes kaikissa traditioissa vihkimyspolku ymmärretään:

- tietoisuuden asteittaisena laajentumisena
- kuoleman ja uudestisyntymän prosessina
- persoonallisen minuuden ylittämisenä
- yhteytenä jumalalliseen järjestykseen / kosmiseen lakiin.

Vihkimyspolun yhteinen kaava voidaan ilmaista myös seuraavasti: Kutsu → Puhdistus → Koettelemus → Symbolinen kuolema → Uudestisyntyminen → Palvelutehtävä. Tämä kaava toistuu eri muodoissa Egyptissä, Kreikassa ja myöhemmissä esoteerisissa opeissa. Vihkimyspolku ei ole historiaa. Se on ihmiskunnan sisäinen kartta ja tietoisuuden kehityksen kaava. Se on kulkenut tempeleistä symboleihin, symboleista opetuksiin – ja nyt takaisin yksilön omiin kokemuksiin. Niissä ihminen kohtaa saman kysymyksen kuin aina ennenkin: luovutko vanhasta itsestäsi vai takerrutko siihen?

Modernin vihkimyspolun voisi kiteyttää seuraavaan ydinkysymykseen: mitä otan täältä mukaani? Toki uppomaterialisti ajattelee, ettei täältä mihinkään lähdetä eli elämä on yhden lyhyen itkun mittainen sarja tapahtumia. Henkisen evoluution näkökulmasta tämä on seurausta syvästä henkisestä talviunesta. Olisi hyvä keskittyä em. kysymykseen ja sen mukanaan tuomiin oivalluksiin ja mahdollisuuksiin. Tyhjin käsin on harmillista lähteä, koska kohtaamattomina haasteet siirtyvät seuraavaan inkarnaatioon.

Monissa keskeisissä viisauk- ja mystiikkatraditioissa toistuu samanlainen universaali kaava ihmisen henkisestä kehityksestä. Hyvinä esimerkkeinä tästä käyvät Sankarin matka, Sielun yhdeksän porttia, Vedat, eurooppalainen ja kiinalainen alkemia, Jungin arkkityypit ja Campbellin myyttinen kaava → kaikki ovat saman spiraalin eri ilmentymiä, jotka kuvaavat hengen vuode-

naikoja. Portit, labyrintit, spiraalit, taivaat ja alkemian vaiheet näyttävät kertovan samasta sielun evoluutiosta.

Vihkimyspolku on nimi ihmisen sisäiselle muutokselle silloin, kun elämä pyytää kasvamaan. Se ei vaadi erityisiä rituaaleja, oppeja tai uskonnollista sitoutumista. Se alkaa usein aivan tavallisesti: kyllästymisenä, uupumisena, kriisinä tai hiljaisena tunteena siitä, että jokin olennainen puuttuu.

Joissakin perinteissä vihkimyspolku on hyvin esoterisoitu ja hierarkisoitu. Omana tavoitteenani on pelkistää ja käytännöllistää tämä pyhiinvaellusreitti korkeampaan tietoisuuteen ja tarjota yleisiä, testattuja matkaeväitä. Tämän päivän henkinen etsijä kaipaa ehkä enemmän konkreettisia työkaluja kuin syvää esoterismia ja tuonpuoleista mystiikkaa. Toki sillekin on oma paikkansa, mutta henkinen tie on ensisijaisesti oppien soveltamista käytäntöön. Pyhyys kumpuaa arjesta.

Käytäntö on teorian korkein kriteeri, sanoi aikoinaan Karl Marx. Olen tämän lauseen verran marxilainen. Asioiden ei tarvitse olla monimutkaisia ollakseen toimivia ja tehokkaita. Einsteinin sanoin: tehkäämme asiat niin yksinkertaisiksi kuin mahdollista, muttei enää sen yksinkertaisemmiksi!

Jokainen polku on tehty kuljettavaksi, niin myös henkisen evoluution reitti. Henkisellä heräämisellä on joka tapauksessa monet kasvot. Matka hyvään huomiseen on valinta, samoin hahtuminen henkisestä talviunesta ja elämän suorittamisesta, suorituskriitikon pakkopaidasta. Kyse ei ole niinkään opista kuin sisäisestä muutoksesta – hetkestä, jossa ihminen ei enää ole entisensä. Vihkimyspolku ei ole uskonnollinen keksintö. Se on kuvaus siitä, miten tietoisuus kehittyy kohdatessaan rajansa ja miten sisäinen vallankumous syntyy ohjaamaan kehitystä.

Auringon portti Tiwanakussa

Oman salaperäisen lisänsä tähän portteja koskevaan keskusteluun tuo Tiwanakun (*"Tiahuanaco"*) alueelta, Titicaca-järven lähetyviltä Boliviasta löytynyt valtava historiallinen megalittinen Auringon portti. Se on hämmästyttänyt arkeologeja kautta aikojen. Tähän kolme metriä korkean, neljä metriä leveän megalitiin pintaan on kaiverrettu runsaasti kuvioita ja symboleita. Monimutkaiset reliefit ja ikonografia viittaavat siihen, että portilla on ollut mahdollisesti ritualistinen, astronominen tai kosmologinen merkitys.

Lyhyesti sanottuna: Auringon portti on kivistä veistetty arkkitehtoninen ja symbolinen rakenne, jonka kautta muinaiset ihmiset ilmeisesti kokivat yhteyden henkiseen, taivaalliseen tai kosmiseen. Megaliitin rakennustekniikka ja kivien muokkaus ovat niin tarkkoja, että ne herättävät kysymyksiä: miten niin arvokasta kivirakennetta tehtiin muinaisessa kulttuurissa?

Niin kuin Einstein aikoinaan oivalsi, ongelmia ei voida ratkaista sillä tietoisuudella, jolla ne on luotu. Säännöllinen tietoisuustyöskentely onkin yksi vihkimyspolun imperatiiveista.

Nykyajan vihitty ei vetäydy luolaan, vaan seisoo keskellä maailmaa. Hän ei kanna kruunua tai salattua nimeä. Hän kantaa kykyä nähdä laajemmin, rakastaa syvemmin ja toimia vastuullisemmin. Vihkimys ei tee ihmisestä täydellistä – se tekee hänestä läpinäkyvämmän ja autenttisemman. Jokainen, joka on kulkenut pimeyden kautta kirkastuneempaan elämään, on astunut samalle ikaikaiselle tielle. Useimmissa henkisissä poluissa portti merkitsee tietoisuuden nousua:

Joogassa: jokainen chakra on portti laajempaan tietoisuuteen. Jooginen polku kuvaa puhdistumista, sydämen avautumista ja oivallusta. Yama–niyama → sydämen avautuminen → samadhi.

Shamanismissa: portti voi olla kivi, puu, luola tai rumpu – väylä toisiin todellisuuden kerroksiin.

Alkemiassa: kolmevaiheinen prosessi symboloi sielun matkaa sielun muuntamisesta tietoisuuden kullaksi. Siinä nigredo, ”mustan yön vaihe”, kertoo sisäisestä syvyydestä ja varjon kohtaamisesta. Albedo, ”valkoinen vaihe”, on heräävän sielun kirkastumisen, sisäisen valon ja puhtauden vaihe, joka johtaa rubedoon, kultaiseen kukoistukseen, täydellisen harmonian ja luomisen aikaan. Se kutsuu osallistumaan maailmaan rakkaudella ja viisaudella.

- Nigredo: pimeys → herääminen → sisäinen ravistus (portit 1-3).
- Albedo: valo → kirkastuminen → sydämen puhtaus (portit 4-6).
- Rubedo: kultainen valo → eheytyminen → luominen ja vaikutus (portit 7-9)

Kabbalassa: Juutalaisessa mystiikassa keskeinen symboli on Elämän puu. Siinä on kymmenen sfääriä eli sefiraa, mutta ihmisen kehityksen kannalta tarkastellaan joissain pedagogisissa ja tulkinnallisissa esityksissä erityisesti yhdeksää alempaa tasoa. Elämänpuun sefirot muodostavat porttiketjun, jonka läpi sielu nousee. Varjon kohtaaminen (Geburah) → rakkaus (Hesed) → viisaus (Chokmah) → kruunu (Keter). Huipulla oleva Keter edustaa jumalallista alkuperää. Sen alapuolella olevat tahot kuvaavat tietoisuuden kehittymistä kohti tätä lähdettä.

Gnostilaisuudessa: portit ovat sisäisiä ”verhoja”, jotka sielu lävistää palatakseen alkuperään. Gnostilaisuus korostaa sisäisen tiedon (gnosis) kautta tapahtuvaa vapautumista. Ihminen nähdään sieluna, joka on ajautunut materiaalisuuteen ja unohtanut alkuperänsä.

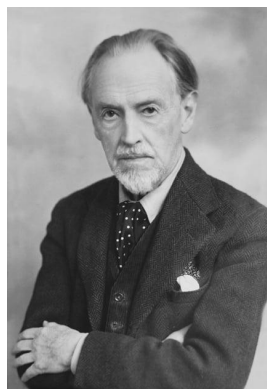
Teosofiassa – Helena P. Blavatskyn ajattelussa vihkimys muuttuu kosmiseksi kehitysmalliksi. Keskeiset ideat: Ihmiskunta kollektiivisella vihkimystiellä; mestareiden ja adeptien olemassaolo; vihkimys = tietoisuuden hyppäys. Vihkimys ei tässä kontekstissa ole uskonnollinen tapahtuma, vaan luonnonlaki tietoisuuden kehityksessä. Tärkeä muutos: mysteerit siirtyvät yksilön sisälle. C. W. Leadbeaterin kirja *Mestarit ja polku* – yksi nuoruuteni suosikkiopuksista – valaisee hyvin teosofian vihkimyspolkua.

Alice A. Baileyn systemaattisessa vihkimysjärjestelmässä. Bailey vei vihkimyspolun kaikkein jäsenllympään muotoon. Hän kuvasi vihkimysasteet sisäisinä murroksina, joissa ihminen vähitellen siirtää elämänsä painopisteen persoonasta sieluun ja lopulta palvelemaan tietoisuuteen. Keskeistä ei ole valaistuminen yksilönä, vaan kyky toimia ryhmän, ihmiskunnan ja koko planeetan hyväksi. Vihitty ei vetäydy maailmasta, vaan hän toimii silta-
na hengen ja aineen välillä.

Viisi (ja myöhemmin seitsemän) vihkimystä Baileyn esittämässä oppijärjestelmässä, esim. kirjassa *The Rays and Initiations*:

- Syntymä Betlehemissä – sielutietoisuus
- Kaste Jordanissa – emotionaalinen puhdistuminen
- Kirkastuminen vuorella – persoonan alistuminen sielulle
- Ristiinnaulitseminen – egon kuolema
- Ylösousemus – mestaruus

Korkeammat vihkimykset tapahtuvat Baileyn näkemyksen mukaan kosmisella tasolla. 1900-luvulla vihkimysfilosofiaa ja erilaisia lähestymistapoja ovat edustaneet Baileyn lisäksi mm. unkarilainen **Elisabeth Haich**, kirjailija **Mona Rolfe**, antroposofian isä **Rudolf Steiner**, hermeetikko **Franz Bardon**, englantilainen okkultisti ja kirjailija **Dion Fortune**, ruusuristiläisyyttä edustava **Max Heindel** ja englantilainen säveltäjä ja kirjailija **Cyril Scott**.

Cyril Scott.

Haichille vihkimys on ennen kaikkea **sielun muistamista** – paluuta siihen, mitä ihminen jo syvimmältään on. Hän käyttää tunnetuimmassa kirjassaan *Vihkimys* muinaisen Egyptin mysteerikoulujen symboliikkaa. Rolfelle vihkimys on **sisäinen kristillinen transformaatio**, jossa yksilö kasvaa kohti jumalallista ihmisyyttä. Hän painottaa sydämen pyhittymistä ja Kristus-tietoisuuden syntymistä.

Steinerille vihkimys on **havaintokyvyn systemaattista kehittämistä**, jossa ihminen oppii havaitsemaan henkisiä todellisuuksia yhtä tarkasti kuin fyysisiä. Kyseessä on tietoisuuden organisoitu kehitys korkeampaan havaitsemiseen. Bardonille vihkimys on **tasapainoisen adeptin rakentamista** ja asteittaista mesta-

rointia käytännön harjoitusten kautta. Hän painottaa tahdon, mielen ja tunteiden hallintaa.

Fortunen mukaan vihkimystie on persoonallisuuden asteittaista jalostumista niin, että ihminen kykenee vastaanottamaan ja välittämään korkeampaa tietoisuutta maailmaan. Vihkimys on samalla persoonallisuuden integroimista sielun/korkeamman minän ohjaukseen. Max Heindel antaa ruusuristiläisen kokonaisesityksen vihkimyksestä ja ihmisen kehityksestä. Cyril Scotin *The Initiate* -trilogia on yksi 1900-luvun alun tunnetuimmista esoteerisista teoskokonaisuuksista englanninkielisessä okkulttisessa kirjallisuudessa. Scott kuvaa vihkimystietä **käytännön elämässä**, ei vain luostarimystiikkana.

Suomalaisessa esoteerisessa kirjallisuudessa esiin nousee Tuula Uusitalon kirja *Hyvyyden voimien palveluksessa – Tyyne Matilaisen esoteerinen filosofia ja sen inspiroimia välähdyksiä*. Kirja kertoo **Kirjeopisto Vian** perustajasta ja ensimmäisestä opettajasta, korkeasta vihitystä, joka oli myös ensimmäinen henkinen opettajani omalla evoluutiopolullani. Uskon, että Tyyne Elina Matilaisen (1911-1989) lämmintä viisautta on tihkunut myös omaan teokseeni.

Keskeiset yhteydet Vedojen ja kirjani porttien välillä ovat varsin selkeät. Ensinnäkin esiin nousee sisäisen kehityksen sykli. Vedat ja Sielun portit kuvaavat molemmat asteittaista henkistä kypsymistä. Koettelemukset ja harjoitus kuuluvat molempiin. Vedat puhuvat rituaaleista ja henkisistä harjoituksista; portit kuvaavat mm. varjon kohtaamista ja voiman oikeaa käyttöä.

Mukana vertailussa on myös ykseyden ja vapautumisen tavoite. Vedojen moksha ja porttien viimeiset vaiheet tavoittavat saman päämäärän: sankari yhdistyy kosmiseen tietoisuuteen. Paradoksit ja nöyryys kuuluvat kehityskulkuun molemmissa. Vedat

opettavat, että todellinen tietoisuus syntyy luopumisesta ja nöyryydestä, aivan kuten portit 7–9.

Vedat tarjoavat rituaalisen ja filosofisen polun, Sielun yhdeksän porttia kuvaa modernin myyttisen sisäisen kokemuksen. Mutta molemmat johtavat samaan henkiseen päämäärään: koetelemuksen kautta vapautuvaan ykseyteen ja sisäiseen valoon.

Nykypäivän uushenkisyydessä puhutaan usein valoporteista, ulottuvuuksien välisistä kynnykskohdista ja energian nousun tasoista. Vaikka kieli vaihtelee, perusajatus on sama: portti on kokemus, jossa ihminen tulee tietoisemmaksi. **Henkinen kasvu tapahtuu porttirakenteiden kautta, vaiheittaisena avautumisena.**

Intialaisessa ajattelussa klassisista Veda-kirjoista voidaan löytää mielenkiintoisia yhteyksiä ja vastaavuuksia sielun yhdeksään porttiin:		
Sielun portti	Vedalainen vastaavuus	Kommentti
1. Herääminen	Jñana (tietoisuuden herääminen)	Rigvedan hymnit puhuttelevat universaalia tietoisuutta, kuten portti 1 herättää ymmärryksen
2. Rehellisyyden peili	Satyam (totuus)	Vedat korostavat rehellisyyttä toiminnassa ja puheessa; itsepetos tulee paljastetuksi.
3. Rohkeuden kipinä	Tapas (henkinen harjoitus)	Henkinen kurinalaisuus ja rohkeus kohtaavat koetelemukset, kuten sankari portilla 3.
4. Varjon sovitus	Klesha-vastaisuus (ego ja himot)	Vedat puhuvat himojen, halujen ja egon hillitsemisestä – aivan kuin varjo portilla 4.
5. Sydämen sammumaton lähde	Bhakti (omistautuminensydämen lämpö)	Jumalalle omistautuminen herättää sisäisen energian ja rakkauden, vastaavasti portti 5 avaa sydämen lähteen.

6. Sielun näköala	Dhyana (meditaatio)	Syvä keskittyminen ja havainnon laajentaminen, sisäisen maailman näkeminen, kuten portti 6.
7. Viisauden rakenne	Jnana-marga (viisauden polku)	Filosofinen ymmärrys ja kosmisen rakenteen hahmottaminen, portti 7 kehittää henkistä logiikkaa.
8. Ykseyden silta	Advaita (yhtenäisyys)	Itsen ja universumin yhtenäisyyden kokemus, portti 8 tuo ykseyden.
9. Luomisen rukous	Moksha (vapautuminen)	Sisäisen vapauden saavuttaminen ja luonnollinen osallistuminen kosmiseen virtaan, portti 9 päättää kehityskaaren.

Joogassa ja tantrisissa teksteissä esiintyy usein 7–10 chakraa, jotka voidaan nähdä portteina tietoisuuden ja energian kehityksessä. Seuraavassa perinteisten seitsemän chakran kuvaus porttien mukaisesti:

Muladhara (juuri-chakra): Herääminen kehoon, maadoitus – vastaa Heräämistä.

Svadhithana (sakraalichakra): Tunne- ja seksuaalisuuden energian tiedostaminen – Rehellisyyden peili.

Manipura (solar plexus): Tahdon, rohkeuden ja voimakokemuksen portti – Rohkeuden kipinä.

Anahata (sydänchakra): Myötätunto, varjon hyväksyminen – Varjon sovitus & Sydämen sammumaton lähde.

Vishuddha (kurkkuchakra): Sisäisen viisauden ja ilmaisun portti – Viisauden rakenne.

Ajna (kolmas silmä): Näköala sieluun, intuitio – Sielun näköala.

Sahasrara (kruunuchakra): Ykseyden kokemus, yhteys kosmokseen – Ykseyden silta ja Luomisen rukous.

Kuka todella opettaa? Kuka vihkii? Elämä itse on suurin vihkijä, koska se ei koskaan lakkaa opettamasta – mutta vasta tietoisuus tekee opetuksesta vihkimyksen. Elämä, kokemus ja tietoisuus eivät ole erillisiä. Elämä puhuu kokemusten kautta. Elämä ei julista itseään opettajaksi. Se ei pidä luentoja eikä anna suoria ohjeita. Se toimii toisin. Se tuo eteemme tilanteita – joskus lempeitä, joskus ravistelevia – ja odottaa hiljaa, miten niihin vastamme. Juuri tässä piilee sen voima.

Modernin vihkimyspolun erityispiirteet:

1. Ei valmista karttaa - jokainen rakentaa oman polkunsa
2. Varjo on keskiössä - ei voi ohittaa kipua tai ristiriitaa
3. Integraatio arkeen - vihkimys ei tapahdu temppelissä
→ vaan elämässä
4. Monitasoisuus - psykologia + henkisyys + tiede → yhdistyvät.

Elämä ei pakota meitä oppimaan, mutta se ei myöskään lakkaa tarjoamasta mahdollisuuksia oppimiseen. Sama tema voi toistua eri muodoissa: ihmissuhteissa, valinnoissa, sisäisissä reaktioissa. Se, mikä aluksi näyttäytyy sattumana, alkaa vähitellen paljastua kutsuksi.

Vihkimyspolulla ihminen ilmentää kykyä nähdä laajemmin, rakastaa syvemmin ja toimia vastuullisemmin. Modernilla vihkimyspolulla ei ole ohituskaistoja. Kilpailemme vain itsemme kanssa ja ylitämme vain itsemme. Kannattaakin pyrkiä oman itsensä yläpuolelle, mielellään päivittäin.

Elämän käsikirjoitus taukoineen, pilkkuineen, pisteineen ja huutomerkkeineen avautuu hiljalleen kulkumme myötä. Tuo kärsäri ei ole deterministinen, vaan antaa tilaa vapaalle tahdolllem-